

Література:

1. Бюджетний моніторинг: Аналіз виконання бюджету за 2015 рік / [Зубенко В.В., Самчинська І.В., Рудик А.Ю. та ін.]; ІБСЕД, Проект «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи (ЗМФІ-II) впровадження», USAID. – К., 2016. – С.26 – 29.
2. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. станом на 07.01.2016 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://buhgalter911.com/Res/Zakoni/NalCode/nalkodeks.aspx>.
3. Омелянович Л.О. Податкове регулювання доходів фізичних осіб / Омелянович Л.О., Гордієнко Є.С. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.sworld.com.ua/konfer32/503.pdf>.

Марія Ярема

Тернопільський національний економічний університет
Науковий керівник: кан. екон. наук, ст. викладач Гуцул І. А.

ВПЛИВ НЕТАРИФНИХ ЗАХОДІВ НА РОЗВИТОК ЕКОНОМІКИ

Прагнення країн та національних корпорацій до реалізації зовнішньоторговельних інтересів за сучасних умов активної лібералізації міжнародної торгівлі та глобальної конкуренції зумовлює потребу пошуку і застосування нових більш дієвих заходів її регулювання. Якщо наприкінці 1940-их років середній рівень митних тарифів сягав 47-48%, то зараз у розвинутих країнах він становить біля 4%, а у країнах, що розвиваються, у середньому – 13%. Наразі понад 50% обсягів світового імпорту здійснюється безмитно, а в Гонконг, Макао (Китай) та Сінгапур товари імпортуються виключно за нульовими ставками. Значне зниження рівня тарифних ставок і зв'язування тарифів 161 країною світу обумовили появу в глобальній торговельній системі більш латентного, гнучкого та дієвого протекціонізму, основу якого складають нетарифні методи регулювання, що постійно модифікуються та ускладнюються і становлять головну проблемну сферу багатосторонніх переговорів у Світовій організації торгівлі (СОТ). Ці питання актуалізуються і через виникнення численних конфліктів торговельних інтересів внаслідок постійного розширення спектру інструментів нетарифного регулювання, що застосовуються країнами і негативно відбиваються не тільки на торговельних потоках, але й на розвитку глобальної економіки в цілому.

Теоретичною основою дослідження стали наукові праці вітчизняних та зарубіжних учених з проблем розвитку міжнародних торговельно-економічних зв'язків: Є. Бондаренка, О. Годованця, С. Герчаківського, І. Гуцул, І. Дюмулена, А. Крисоватого, Ф. Ліста, Д. Лук'яненко, А. Мазаракі, Т. Оболенської, Т. Орехової, Є. Панченка, А. Поручника, Т. Рубинштейна, Є. Савельєва та ін..

Протягом багатьох десятиліть міжнародна торгівля залишається ключовою ланкою світогосподарських зв'язків. Міжнародна торгівля як обмін товарами, послугами та об'єктами інтелектуальної власності між державно оформленими національними економіками є не тільки ознакою існування світового ринку, а й матеріальною основою міжнародних економічних відносин, що забезпечує зростаючу інтеграцію країн світу. На кожному рівні регулювання міжнародної торгівлі здійснюється за допомогою тарифних і нетарифних заходів. В залежності від масштабів втручання держави в міжнародну торгівлю розрізняють протекціоністську та ліберальну політики [1, с.272].

На сьогодні єдиного визначення нетарифного регулювання та нетарифних заходів не існує. Нетарифне регулювання – це регулювання зовнішньоторговельних відносин країни за допомогою нетарифних заходів. До нетарифних заходів відносяться всі заходи (крім мита), за допомогою яких уряд обмежує імпорт/експорт та стимулює експорт/імпорт країни, впливаючи на обсяг, структуру, напрям торгівлі, ціну, якість товарів та добробут країни, що може призвести як до позитивних, так і до негативних наслідків. Наразі існує велике різноманіття інструментів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, які в

свою чергу мають значну кількість класифікаційних ознак.

Таблиця 1

Мотиви застосування нетарифних заходів

Мотив застосування	Інструменти нетарифного регулювання
обмеження відтоку товарних ресурсів з внутрішнього ринку; спроба навмисного обмеження пропозиції товарів на міжнародному ринку і, таким чином, підвищити світові ціни	експортні квоти
обмеження пропозиції імпортного товару на внутрішньому ринку	імпортні квоти
обмеження поставок товару в рамках узгоджених обсягів в обмін на відмову країною-імпортером від застосування жорстких обмежень відносно імпорту (змусити торговельних партерів взяти на себе обов'язки обмежити експорт будь-яких товарів в будь-яку країну)	добровільне обмеження експорту
скорочення доступу іноземних товарів на внутрішній ринок; полегшення контролю за рухом товарів через митний кордон без обмеження кількості імпортних або експортних товарів	ліцензування
гарантування безпеки, охорони здоров'я, якісного навколишнього середовища та інших життєво важливих інтересів споживачів; обмеження імпорту в країну висококонкурентної продукції	технічні бар'єри
захист життя та здоров'я людей, захист тварин та рослин або позиції національних компаній на внутрішньому ринку країни	санітарні та фітосанітарні норми
розширення експортних ринків, збільшення обсягів збуту і штучне підвищення конкурентоспроможності експортних товарів	експортні субсидії
розширення внутрішнього виробництва товару за рахунок витіснення з внутрішнього ринку імпортних товарів і скорочення обсягів імпорту; штучне стимулювання неефективних підприємств і виробництво	внутрішні субсидії
виявлення, зупинення або компенсація випадків, коли національні виробники тимчасово абсолютно нездатні протистояти іноземній конкуренції	спеціальні захисні заходи
підвищення ціни реалізації імпортних товарів на внутрішньому ринку до рівня, за якого усуваються спотворення конкурентного середовища на внутрішньому ринку.	антидемпінгові заходи
усунення несприятливих економічних наслідків застосування субсидіювання на дискримінаційній основі	компенсаційні заходи
мобілізація доходів державою; протидія збільшенню обсягів імпорту та сприяння розвитку експорту	внутрішні податки
скорочення обсягів імпорту; зменшення дефіциту платіжного балансу; зниження загального платоспроможного попиту на внутрішньому ринку	імпортний депозит

Джерело: розроблено автором на основі: [2, 3]

Як видно з вище наведених класифікацій, існує поділ інструментів нетарифного регулювання за цільовою спрямованістю, за рівнем юридичного забезпечення, за характером впливу, за об'єктом регулювання, за ступенем охоплення країн чи товарів, за місцем дії, за безпосередністю впливу, за терміном застосування.

Протягом останніх років саме нетарифні заходи набули поширення у міжнародній практиці, і на сьогодні саме вони, а не тарифи, створюють головну загрозу наявній світовій торговельній системі, що склалася останніми десятиліттями. Не дивлячись на положення статті IX ГАТТ, що проголошує поступову відмову від використання обмежень у

міжнародній торгівлі, кількість нетарифних заходів збільшується в чотири рази кожні 15 років, і зараз більше половини обсягу світової торгівлі є об'єктом нетарифних заходів у тій або іншій формі. В першу чергу це спричинено значним зниженням митного тарифу.

У відповідності з міжнародними угодами СОТ дозволяється застосовувати нетарифні заходи як виключення із загального правила вільної торгівлі у вигляді: введення тимчасових кількісних обмежень експорту або імпорту окремих товарів для захисту національного ринку; реалізації дозвільного порядку експорту або імпорту окремих товарів, які можуть мати несприятливий вплив на безпеку країни, життя або здоров'я громадян, майно фізичних або юридичних осіб, державне або муніципальне майно, навколишнє середовище, життя або здоров'я тварин і захист рослин; виконання міжнародних обов'язків; введення виключного права на експорт або імпорт окремих товарів; введення спеціальних захисних, антидемпінгових і компенсаційних заходів; захист суспільної моралі і правопорядку; захист культурних цінностей; забезпечення національної безпеки.

Література:

1. Циганкова Т.М. Міжнародна торгівля: навч. посібник. / Т.М. Циганкова, Л.П. Петрашко, Т.В. Кальченко. – Київ: КНЕУ, 2001. – 488 с.
2. Дюмулен І.І. Международная торговля. Тарифное и нетарифное регулирование / И.И. Дюмулен. Всероссийская академия внешней торговли. 2-издание – М.: ВАВТ, 2009 – 544 с.
3. Данильцев А.В. Основы торговой политики и правила ВТО / А.В. Данильцев. – М.: Международные отношения, 2006. – 445 с.

Тетяна Яцейко

Тернопільський національний економічний університет
Науковий керівник: кан. екон. наук, доцент Луцик А.І.

РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ОПОДАТКУВАННЯ НЕРУХОМОСТІ В УКРАЇНІ

На сучасному етапі соціально-економічне піднесення нашої країни неможливе без високого стратегічного, соціально-економічного розвитку її територій. Інтеграція України до Європейського співтовариства вимагає ефективного формування джерел та визначення реальних доходів місцевих бюджетів. Одним із вагомих джерел наповнення місцевих бюджетів є податок на нерухоме майно. В європейських країнах за допомогою побудови ефективного механізму справляння податку на нерухомість не лише мобілізуються доходи до бюджету, а також вирішуються основні соціальні та економічні проблеми на місцевому та державному рівні. Податок на нерухоме майно є традиційним податком для близько 140 країн світу та становить значну частину наповнень місцевих бюджетів.[10] На жаль, в Україні проблема справляння податку на нерухомість постає на законодавчому рівні.

Актуальні проблеми оподаткування нерухомості висвітлено в працях таких вітчизняних учених як: А.І. Крисоватий, О.Буряк, В. Павлова, В. Андрущенко, В. Суторміна. Незважаючи на те, що сучасні наукові дослідження проводяться на досить високому рівні, дана проблематика потребує подальшого дослідження. Особливу увагу варто приділити механізму нарахування та справляння цього податку.

Платниками податку на нерухоме майно є фізичні та юридичні особи, а також особи-нерезиденти, які є власниками об'єктів житлової або нежитлової нерухомості. Базою оподаткування служить загальна площа об'єкта житлової та нежитлової нерухомості. В Україні ставки податку встановлюються сільською, селищною або міською радою за 1 кв. метр житлової площі та не перевищує 3 % від мінімальної заробітної плати. У Податковому кодексі України встановлено такі пільги при оподаткуванні нерухомості щодо житлової площі нерухомості:

1. Для квартири/квартир незалежно від їх кількості — на 60 кв. м;
2. Для житлового будинку/будинків незалежно від їх кількості — на 120 кв. м;